

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 28 december 2018

1269/2018

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 12 och 13 §, 16 § 1 mom., 53 c §, 53 h § 1 mom., 65 § 1 mom., 71 §, 141 § 1 mom., 142 §, 143 § 1 mom., 144, 146, 147, 159 och 163 §, 186 § 5 mom., 199 § 1 och 2 mom. samt 206 § 1 mom.,

av dem 12 § sådan den lyder i lagarna 69/2016 och 1247/2016, 13 §, 16 § 1 mom., 53 c §, 53 h § 1 mom. och 65 § 1 mom. sådana de lyder i lag 69/2016, 159 § sådan den lyder i lag 882/2014 samt 199 § 1 och 2 mom. och 206 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1247/2016, samt

fogas till 143 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1274/2006, ett nytt 3 mom. och till 152 § ett nytt 6 mom. som följer:

12 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsestidpunkten för pensionen. I den intjänade pensionen beaktas som arbetsinkomst sådana arbetsinkomster som betalats före begynnelsestidpunkten för ålderspensionen.

Arbetsinkomster som betalats ut under begynnelsemånaden för en första ålderspension som beviljats enligt denna lag för arbete som har upphört före begynnelsestidpunkten för den ålderspensionen beaktas i ålderspensionsbeloppet från begynnelsestidpunkten för pensionen.

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsestidpunkten för den första ålderspensionen samt pensionen enligt 2 mom. med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsestidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare kalendermånad än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En arbetstagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid för vilken han eller hon har fått en arbetslöshetsförmån eller invalid- eller sjukpension.

13 §

Begynnelsestidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och slutat i det arbete

på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension kan beviljas retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som tjänats in av arbetsinkomst på grundval av ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension och pension som tjänats in av arbetsinkomst som betalats ut under tiden för ålderspension i andra situationer än de som anges i 12 § 2 mom. beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Om arbetstagaren har börjat arbeta före tiden för ålderspension och arbetet har fortsatt vid sidan av den ålderspensionen, beviljas pension som tjänats in av inkomsterna av detta arbete, på ansökan från ingången av kalendermånaden efter den då pensionen har sökts, under förutsättning att arbetet har upphört.

Om arbetstagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppfyllt vad som föreskrivs i 11 § och slutat med sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

16 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. I den intjänade pensionen beaktas som arbetsinkomst sådana arbetsinkomster som betalats fram till utgången av det kalenderår som föregår den partiella förtida ålderspensionen. Pensionsandelen enligt denna lag är i enlighet med arbetstagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen.

53 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började. I den intjänade pensionen beaktas som arbetsinkomst sådana arbetsinkomster som betalats före begynnelsepunkten för arbetslivspensionen.

53 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspensionen ändras till ålderspension vid ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension. I arbetstagarens ålderspension beaktas på ansökan pension som tjänats in av arbetsinkomster som betalats efter att arbetslivspensionen började på basis av arbete som upphört innan arbetslivspensionen började.

1269/2018

65 §

Pensionstillväxt

Pensionen växer med 1,5 procent av de i 70 och 72 § avsedda pensionsgrundande arbetsinkomsterna för varje enskilt år (*årsinkomst*) som betalats till arbetstagaren från ingången av kalendermånaden efter den månad under vilken denne uppnått 17 års ålder fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

71 §

Betalningsprincipen och hänförande av arbetsinkomst

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten betraktas som inkomst för den kalendermånad den betalats (*betalningsprincipen*). Om en snedvridning sker i pensionsbeloppet till följd av att arbetsinkomsten betraktas som inkomst för den månad den betalats, kan arbetsinkomsten betraktas som inkomst för den kalendermånad den tjänades in.

141 §

Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd för arbetstagarna

Arbetsgivaren ska ordna pensionskydd för arbetstagare som avses i 4, 5 och 7 §, om arbetsgivaren har betalat arbetstagaren minst 41,89 euro per månad i sådan arbetsinkomst som avses i 70 eller 72 §. Arbetsgivaren ska ordna pensionskydd senast när arbetsinkomsten har betalats och innan arbetsinkomsten enligt 12 § i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) ska anmälas till inkomstregistret.

142 §

Ordnande av pensionskydd genom tecknande av försäkring i ett arbetspensionsförsäkringsbolag

När arbetsgivaren ordnar sina arbetstagares pensionskydd genom att teckna försäkring i ett arbetspensionsförsäkringsbolag, ska arbetsgivaren lämna en försäkringsansökan till det valda arbetspensionsförsäkringsbolaget. När försäkringsansökan godkänns uppstår ett försäkringsavtal mellan arbetspensionsförsäkringsbolaget och arbetsgivaren. Närmare föreskrifter om verkställigheten av försäkringen meddelas i de försäkringsvillkor som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt.

143 §

Givande och avslutande av försäkring

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska ge och hålla i kraft en försäkring som sökts hos bolaget. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan dock avsluta en försäkring utan särskilt uppsägningsförfarande, om arbetsgivaren inte under de tolv månader som föregår vidtagande av justeringsåtgärder har meddelat att den har betalat ut i denna lag avsedd lön. I dessa fall ska arbetspensionsförsäkringsbolaget försäkra sig om att arbetsgivaren inte längre är försäkringsskyldig.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan säga upp en försäkring som gäller en i 8 § avsedd person med förtroendeuppdrag och en försäkring som gäller i 150 § 2 och 3 mom. avsedda arbetstagare i arbete utomlands på grund av arbetsgivarens insolvens eller för-

summelse att betala arbetspensionsförsäkringsavgiften. Försäkringen upphör i dessa fall en månad efter uppsägningen.

144 §

Anmälningar som krävs för skötseln av en försäkring

En arbetsgivare som har ingått ett försäkringsavtal med ett arbetspensionsförsäkringsbolag eller ordnat sina anställdas pensionsskydd i en pensionskassa eller pensionsstiftelse ska till sin pensionsanstalt anmäla sina identifieringsuppgifter och sitt pensionsarrangemangsnummer samt namn, löneuppgifter och personbeteckningar, eller andra identifieringsuppgifter för personer som saknar personbeteckning, för sina anställda i ett anställningsförhållande enligt denna lag. Uppgifterna ska anmälas inom den tid som anges i 12 § i lagen om inkomstdatasystemet.

146 §

Arbetsgivarens skyldighet att månatligen betala försäkringsavgifter

Om en arbetsgivare har försummat sin skyldighet att lämna anmälningar och betala försäkringsavgifter enligt denna lag eller ett försäkringsavtal, kan arbetspensionsförsäkringsbolaget förplikta den arbetsgivare som har ingått försäkringsavtalet att betala arbetspensionsförsäkringsavgiften senast på en av arbetspensionsförsäkringsbolaget angiven förfallodag i månaden efter lönebetalningsmånaden. Detsamma gäller situationer där en arbetsgivare har ordnat sina anställdas pensionsskydd i en pensionskassa eller pensionsstiftelse.

147 §

Tillfällig arbetsgivare

Som tillfällig arbetsgivare betraktas en arbetsgivare som inte fortlöpande har anställda och vars löner till visstidsanställda för sex månader sammanlagt understiger 6 000 euro. En tillfällig arbetsgivare kan ordna sina anställdas pensionsskydd i ett arbetspensionsförsäkringsbolag utan att göra en försäkringsansökan. I detta fall ska arbetsgivaren till det valda arbetspensionsförsäkringsbolaget anmäla sina identifieringsuppgifter samt namn, löneuppgifter och personbeteckningar, eller andra identifieringsuppgifter för personer som saknar personbeteckning, för sina anställda i ett anställningsförhållande enligt denna lag. Dessutom ska en tillfällig arbetsgivare på grundval av den anmälda lönen betala arbetspensionsförsäkringsavgift till det valda arbetspensionsförsäkringsbolaget senast den sista dagen i månaden efter lönebetalningsmånaden.

152 §

Arbetspensionsförsäkringsavgiften

Om en arbetsgivare försummar sin skyldighet att anmäla löneuppgifter enligt 144 eller 147 § eller enligt ett försäkringsavtal, kan pensionsanstalten för arbetstagaren göra en uppskattning av den lön som ska användas som grund för arbetspensionsförsäkringsavgiften och fastställa arbetspensionsförsäkringsavgiften utifrån den uppskattade lönen. Lönen uppskattas enligt de beräkningsgrunder som avses i 166 §.

159 §

Utsökning av en arbetspensionsförsäkringsavgift

En arbetspensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag påförts av en pensionsanstalt är inklusive dröjsmålsränta direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av sådana fordringar finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter. Bestämmelser om indrivning av fordringar finns dessutom i lagen om indrivning av fordringar (513/1999).

163 §

Försummelseavgift

En arbetsgivare som inte har ordnat pensionskydd senast den åttonde dagen i kalendermånaden efter lönebetalningsmånaden är skyldig att betala en försummelseavgift som är högst lika stor som arbetspensionsförsäkringsavgiften för försummelsetiden. När försummelseavgiften fastställs ska hänsyn tas till försummelsetidens längd, om försummelsen varit upprepad, om försummelsen varit uppsåtlig, arbetspensionsförsäkringsavgiften för försummelsetiden och arbetsinkomsterna för försummelsetiden.

Om pensionsanstalten anser att en arbetsgivare har försummat att ordna pensionskydd enligt denna lag, ska pensionsanstalten hos Statskontoret göra en ansökan om påförande av försummelseavgift. Statskontoret avgör genom sitt beslut huruvida arbetsgivaren har försummat sin skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag och påför en försummelseavgift som ska betalas till den pensionsanstalt som ansökt om påförande av försummelseavgift. Pensionsanstalten svarar för att ta ut försummelseavgiften. Finansinspektionen meddelar pensionsanstalten närmare föreskrifter om hur pensionsanstalten ska behandla den inbetalda försummelseavgiften och de kostnader som hänför sig till den.

Pensionsanstalten kan avstå från att göra en ansökan enligt 2 mom., om försummelsen inte kan anses vara uppsåtlig och det uppskattade avgiftsbeloppet är högst 215,98 euro, eller om den som är skyldig att ordna pensionskydd har visat genom sitt förfarande att den inte har haft för avsikt att försumma sin försäkringskyldighet, eller om försummelseavgift inte kan påföras av en orsak som anges i 4 mom. Statskontoret avstår helt eller delvis från att påföra försummelseavgift, om försummelsen inte kan anses vara uppsåtlig och om det vore oskäligt att påföra avgiften med hänsyn till de omständigheter som nämns i 1 mom. eller av någon annan särskild orsak.

Försummelseavgift kan inte påföras den som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Försummelseavgift kan inte heller påföras den som åtalats för samma gärning, om åtalet har avgjorts i domstol genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Vad som i denna lag föreskrivs om delgivning av beslut i 105 § 3 mom., sökande av ändring i 128 §, tid för sökande av ändring i 130 §, grundbesvär över debitering i 131 §, inlämnande av besvärsskrift i 132 §, rättelse av beslut i samband med sökande av ändring i 133 §, överföring av besvär till besvärsinstans i 134 §, besvär som inkommit efter besvärstidens utgång i 135 §, verkställighet av beslut i 136 § 2 mom., andanröjande av ett lagakraftvunnet beslut i 140 §, delägares eller bolagsmäns ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifter i 156 §, konkursbons ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifter i 157 §, utsökning av en arbetspensionsförsäkringsavgift i 159 § och dröjsmålsränta på arbetsgivares arbetspensionsförsäkringsavgift i 164 § tillämpas även på ärenden som gäller försummelseavgift.

Pensionsanstalten ska debitera en av Statskontoret påförd försummelseavgift utan dröjsmål efter att avgiftsbeslutet vunnit laga kraft. Pensionsanstalten ska ta ut försummelseavgiften inom de fem kalenderår som omedelbart följer på det år då avgiften debiterades, annars preskriberas rätten till avgiften.

186 §

Den allmänna tillsynen över ordnandet av försäkring samt tvångsförsäkring

— — — — —

När Pensionsskyddscentralen har tagit en i 2–4 mom. avsedd försäkring i en pensionsanstalt, är arbetsgivaren skyldig att betala försummelseavgift i enlighet med vad som föreskrivs i 163 §.

199 §

Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att av en arbetsgivare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av myndigheter och av andra aktörer på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 186 § 1 mom. Pensionsskyddscentralen har dessutom rätt att för nämnda ändamål av Skatteförvaltningen i form av massinformation få identifierings- och kontaktuppgifter för lönebetalare eller andra motsvarande prestationsbetalare och för inkomsttagare, uppgift om bransch samt även uppgifter om löner eller motsvarande prestationer som betalats och om arbetsgivarprestationer som hänför sig till dem.

Pensionsskyddscentralen har rätt att få de i 1 mom. avsedda uppgifterna, även om Pensionsskyddscentralen inte i sin begäran om uppgifter har preciserat de prestationsbetalare som i form av massinformation blir föremål för tillsynsförfarande och även om tillsynsförfarandet ännu inte är anhängigt. För verkställigheten av ett tillsynsuppdrag har Pensionsskyddscentralen rätt att samköra och behandla i 1 mom. avsedda personuppgifter. Samkörda uppgifter får bevaras i fem år, dock högst till dess att tillsynsförfarandet har avslutats. Samkörda uppgifter får inte lämnas vidare annat än för sådana ändamål som avses i denna lag.

206 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

- 1) till vederbörande myndighet och organ de uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,
- 2) till Skatteförvaltningen de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,
- 3) till en personuppgiftsansvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet sådana uppgifter om en enligt denna lag utsökningsbar arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos en arbetsgivare som den personuppgiftsansvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret,
- 4) till arbetarskyddsmyndigheten sådana uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006), när det finns

skäl att misstänka att en beställare har försummat sin utredningsskyldighet eller att beställarens avtalspart har lämnat felaktiga intyg över att pensionsförsäkringsskyldigheten har uppfyllts eller pensionsförsäkringsavgifter betalats,

5) till Sysselsättningsfonden de uppgifter som är nödvändiga för att fonden ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, när det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare har försummat att betala arbetslöshetsförsäkringspremier,

6) till Olycksfallsförsäkringscentralen och försäkringsbolag som verkställer lagstadgad olycksfallsförsäkring nödvändiga uppgifter om arbetsgivaren och försäkringen i syfte att fullfölja en för centralen och bolagen lagstadgad tillsynsuppgift, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare inte har uppfyllt sin lagstadgade avgifts- och försäkringsplikt,

7) till Statskontoret de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som gäller påförande av försummelseavgift enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Denna lag tillämpas på löner och vederlag som betalats den 1 januari 2019 eller därefter.

Bestämmelserna om försummelseavgift tillämpas på försummelser som skett den 1 januari 2020 och därefter. För den tid som föregår detta tillämpas på försummelse att ordna pensionskydd och på förhöjning på grund av försummelse lagen om pension för arbetstagare i den lydelse den hade den 31 december 2018.

Om de uppgifter enligt denna lag som krävs för att fastställa arbetspensionsförsäkringsavgiften inte i tid står till pensionsanstaltens förfogande på grund av en funktionsstörning i inkomstdatasystemet eller i en till systemet hänförlig dataöverföring till pensionsanstalten som uppdagats före den 31 december 2020, kan pensionsanstalten för att arbetspensionssystemets etablerade funktion ska kunna fortgå uppskatta arbetstagarens lönebelopp som ligger till grund för arbetspensionsförsäkringsavgiften och fastställa arbetspensionsförsäkringsavgiften på grundval av den uppskattade lönen. Lönen ska uppskattas enligt de beräkningsgrunder som avses i 166 § i denna lag. När pensionsanstalten har fått tillgång till de ovannämnda behövliga uppgifterna ska arbetspensionsförsäkringsavgiften utan dröjsmål korrigeras så att den motsvarar uppgifterna i inkomstdatasystemet .

Helsingfors den 19 december 2018

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila